

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Факультет економіки і менеджменту
Кафедра готельно-ресторанного та туристичного бізнесу**

**«ПРИНЦИПИ РОЗРОБЛЕННЯ ТА РЕАЛІЗАЦІЇ ТУРИСТИЧНИХ
МАРШРУТІВ В НАЦІОНАЛЬНИХ ПАРКАХ»**

Кваліфікаційна робота (проект)

на здобуття ступеня вищої освіти “бакалавр”

Виконала: студентка IV курсу
Спеціальності: 242 Туризм
Освітньо-професійної
програми ТУРИЗМ
Шевченко Ю.С.

Керівник ст. викладач Сидорович Є.С.
Рецензент доцент Синякова К.М.

Херсон – 2020

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ТА МЕТОДОЛГІЧНІ ОСНОВИ ЕКОЛОГІЧНИХ МАРШРУТІВ	5
1.1. Суть та ознаки екомаршрутів.....	5
1.2. Класифікаційні ознаки екологічних турів.....	11
РОЗДІЛ 2. МЕХАНІЗМИ СТВОРЕННЯ ТА РЕАЛІЗАЦІЇ ТУРМАРШРУТІВ В НАЦІОНАЛЬНИХ ПАРКАХ.....	21
2. 1. Аналіз розвитку туристичних маршрутів в національних парках Херсонської області.....	21
2.2. Розробка та просування екскурсійної прогулянки.....	28
2.3. Основні шляхи покращення туристичного маршруту.....	33
ВИСНОВКИ.....	42
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	44
ДОДАТКИ	
Додаток А.....	48
Додаток Б.....	49

ВСТУП

Актуальність теми кваліфікаційної роботи полягає в тому що, екологічна ситуація в світі продовжує з кожним роком погіршуватись і кожен має зробити свій внесок в утримання цієї небезпечної тенденції, тому останнім часом відбувається пошук альтернативних напрямів використання туристично природних ресурсів, де вагомою складовою є природа.

Сьогодні в країнах які економічно розвинуті, екологічній ситуації приділяється все більш зростаюча увага. Екотуризм несе в собі вагомий екопросвітницький і рекреаційний потенціал. Кожна держава повинна бути зацікавлена в тому, щоб доцільно використовувати його в природоохоронних цілях.

Визначальними принципами екологічного туризму – є свідоме подорож природним середовищем, збереження цілісності екосистем, додержання інтересів місцевого населення.

Важливість проблеми використання територій і об'єктів ПЗФ України заключається у тому, що по-перше природні об'єкти повинні обов'язково охоронятися, з іншого боку, за умов сучасної кризи, саме вони є потенційним джерелом отримання коштів. Один із способів зацікавлення туристів до самостійного пізнання природи є створення цікавих туристичних маршрутів.

Для збереження цінних природних та культурних об'єктів, популяризацію та розвиток природоохоронних територій.

Мета дослідження є розробка та реалізація туристичних маршрутів в національних парків.

Для досягнення мети кваліфікаційної роботи поставлено такі **завдання**:

- розкрити суть та ознаки екомаршрутів;
- розглянути класифікаційні ознаки екологічних турів;

- проаналізувати розвиток туристичних маршрутів в національних парках;
- розробити та просувати екскурсійну прогулянку;
- визначити основні шляхи покращення туристичного маршруту «Херсонська Амазонка».

Об'єкт дослідження: туристичні маршрути в національних парках.

Предмет дослідження: принципи організації екологічних маршрутів

Методи дослідження:

- порівняння, він дозволив встановити відмінності та подібне в організації управлінської та туристичній діяльності НПП Херсонщини;
- літературний метод дозволив зібрати необхідні джерела, для ознайомлення з місцевістю;
- аналіз дозволив розкласти досліджуваний матеріал про екологічний туризм на окремі частини та розглянути роздільні його елементи такі як принципи, ознаки, класифікацію та ін.;
- синтез допоміг об'єднати природні об'єкти в НПП «Нижньодніпровський» в один туристичний маршрут;
- картографічний метод допоміг прокласти туристичний маршрут;
- математичний метод використовувався при обчисленні вартості маршруту.

Структура кваліфікаційної роботи: робота складається зі вступу, двох розділів, висновків, списку використаних джерел (40 позицій), 4-х таблиць, 15 рисунків та додатків. Загальний обсяг кваліфікаційної роботи – 53 сторінок.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ТА МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ЕКОЛОГІЧНИХ МАРШРУТІВ

1.1. Суть та ознаки екомаршрутів

Екологічний туризм — це туризм, який вивчає навколишнє середовище і слугує для поліпшення та покращення ситуації місцевості. В основі екологічного туризму лежить турбота та підтримка навколишньої природи. На перше місце виходить організація подорожі з невеликою кількістю учасників у природні зони з можливим відвідуванням місць, що представляють цінність, з метою реалізації різноманітних проєктів збереження, відновлення та раціонального використання природних ресурсів.

Основною причиною появи екологічного туризму знаходиться у неврегульованості відносин у системі «суспільство-природа», або в туристичній інтерпретації - «туризм-екологія» [2].

Найкращими місцями для такого туризму вважаються недоторкані людиною природні простори.

Чисельність прихильників в останні роки безперервно зростає в усьому світі, а екологічна діяльність набула динамічного розвитку. Подальший розвиток цього виду туризму пов'язують з досить привабливими перспективами перебудови економіки, що стимулює зростання інших галузей: транспорту, зв'язку, торгівлі, будівництва, сільського господарства, виробництва товарів широкого споживання, тощо [38].

Екотуризм — окремий напрямок, який має свої, досить специфічні особливості, які відрізняють його від інших видів подорожей.

У порівнянні з іншими видами туризму екологічний має кілька особливостей:

- перебування в місцях з відносно незайманою природою або в місцях, які є цінними та рідкісними;
- мінімізація негативного впливу на природу;
- екологічна освіта та виховання;
- певна фізична активність;
- гуманізм;
- економічна підтримка заходів [8].

Перелічені вимоги та обов'язки дещо обмежують коло людей, які беруть участь в екологічних турах. Далеко не всі люди усвідомлюють важливість збереження природи на сьогодні.

Певна фізична активність, яка необхідна в екотуризмі, впливає з того, що цікаві об'єкти природи звичайно краще збереглися там, де немає хороших доріг.

О. Дмитрук вважає що, екологічний туризм — це інтегративний напрямок у туристській діяльності. Екологічним може бути будь-який вид туризму, що здійснюється в умовах активного перебування людини в природному середовищі з використанням його можливостей, а й з урахуванням можливості їх відновлення, зберігання і відтворення на різних рівнях.

Також він вважає що, екологічний туризм можна визначити як шлях рекреаційної діяльності, спрямований на гармонізацію відносин між природним середовищем та громадами, що відбувається через екологізацію всіх видів туристичної діяльності, охорону природи, виховання [11].

О. Любіцева та К. Стащук, стверджують що, екологічний туризм — це як напрямок, оснований на споживанні природно-рекреаційних благ та ресурсів і спрямований на еколого-просвітницьку рекреаційну діяльність людини [19].

Типи екологічного туризму:

- екотуризм в межах охорони природних територій;
- екотуризм поза межами охорони природних територій.

Природоохоронні території включають: заповідники, заказники, національні парки, ботанічні сади, зоологічні парки, парки-пам'ятки садово-паркового мистецтва, дендрологічні парки.

На відміну від заповідників та заказників, де заборонена будь-яка діяльність людини, однією з цілей створення національних парків є відпочинок, тому вони дозволяють відвідування туристів та перебування на своїй території за певними умовами. НПП виділяють зони для відвідування з рекреаційною та пізнавальною метою.

Головною ознакою екотуризму є цікавість та увага туристів до природних об'єктів та явищ. Цей принцип обумовлює пізнавальну суть екотуризму, а також визначає його прив'язку до найменших порушених територій [18].

Умовою екотуризму є турбота до довкілля. Метою такого ставлення є збереження тих об'єктів та явищ, що приваблюють туристів у цій місцевості та дотримуватись правил поведінки.

Екологічний маршрут має відповідати традиційним принципам екологічного туризму, а саме:

- екологічному, сутністю якого є визначення та гармонізація основних зв'язків в екотуристичній системі;
- геоекологічному, що базується на природо-орієнтованому раціональному використанні, охороні та відтворенні природних ресурсів;
- екостабілізуючому, метою якого є недопущення та мінімізація збитків природному середовищу, що не порушують екологічної стійкості середовища;
- інтелектуально-освітньому, який передбачає спрямованість на масову екологічну освіту та виховання;

- економічно-розвиваючому, що полягає у спрямуванні на ефективний сталий розвиток тих регіонів, де він здійснюється [18].

Концепцію екотуризму можна розглядати у вигляді таких базових принципів (рис. 1.1) [39].

Рис.1.1. Базові принципи екологічного туризму

Очевидно, що екологічними маршрутами не можуть вважатися такі подорожі, при яких виконуються лише окремі принципи, і основним результатом яких не є покращення та збереження природного середовища [12].

Головна ідея екотуризму — це турбота про навколишнє середовище, що використовується у туристичних цілях. Використання природних ресурсів у сполученні з вихованням любові до неї, усвідомлення необхідності її захисту та відновлення і є основою відмінною рисою екотуризму . що реалізується в його завданнях та функціях [12].

Маршрутизація — являє собою розробку та впровадження зовсім нового туристичного маршруту, що є складовою туристичного

продукту. Розробка маршрутів становить собою складну багатоступеневу процедуру, що вимагає досить високої кваліфікації та є основним елементом технології туристичного обслуговування.

Екологічний маршрут — це спеціально обладнаний маршрут, що проходить через різні екологічні системи та інші природні об'єкти, архітектурні пам'ятники, що мають естетичну, природоохоронну і історичну цінність, на якому йдуть, отримують усну (за допомогою екскурсовода) інформацію про ці об'єкти. Організація екологічного маршруту — одна з форм виховання екологічного мислення та світогляду в екскурсантів [6].

Проаналізувавши наведені визначення, можна сформулювати основні функції екотуризму:

- пізнавальну – ознайомлення з культурно-етнографічними та природними особливостями місцевості;
- зберігаючу – збереження цілісності екосистем та незайманості природних ресурсів;
- мотиваційну – стимулювання соціально-економічної активності місцевого населення та, як результат, покращення добробуту місцевого населення [31].

Екологічні маршрути відповідно до основних принципів їхньої організації повинні бути: екологічними, привабливими, доступними, змістовними, функціональними, багатоаспектними [3].

Розробка екологічного маршруту включає такі етапи: вибір пунктів маршруту, розподілення даних пунктів, вибір пунктів початку та закінчення туристичного маршруту, після чого провадиться розробка схеми маршруту та його оптимізація [27].

Розробка схеми маршруту та його програмне забезпечення є нерозривно пов'язаними паралельними процесами [28].

Представлено алгоритм поетапного виконання дій з організації маршруту на (рис. 1.2).

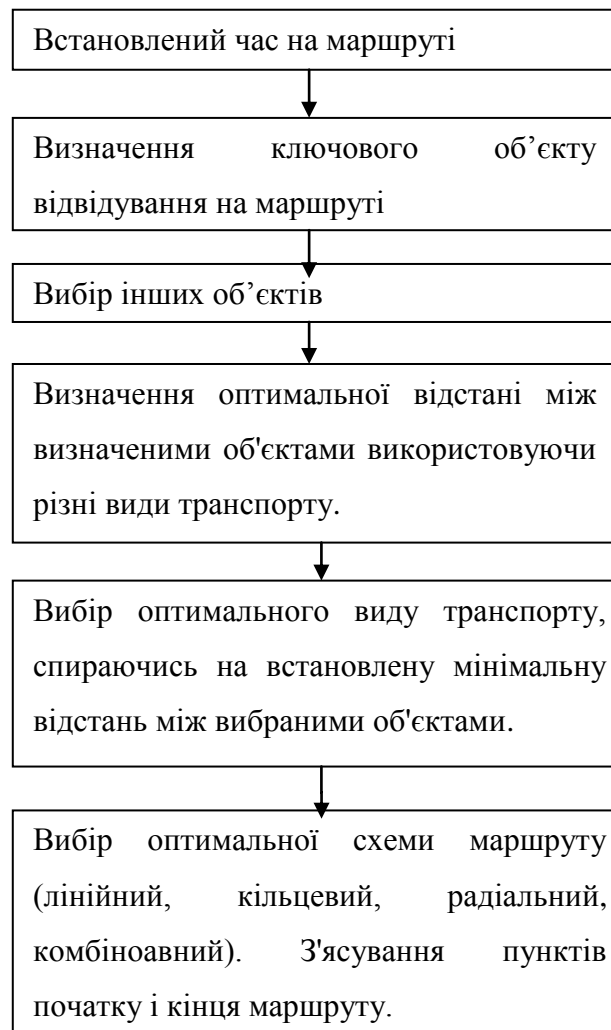

Рис. 1.2. Схема формування маршруту [21].

Головне при формуванні маршруту стежки, те, що вона повинна відповідати її призначенню та враховувати умови даної місцевості та повинна бути розташована в місцевості, доступній в транспортному відношенні та добре відвідуваною місцевим населенням [22].

Сьогодні екологічний туризм — це особливий вид туризму в Україні, який може розвиватися успішно навіть при загальному економічному спаді і заслуговує на пильну увагу і серйозні заходи для розвитку [38].

Отже, екологічний туризм являє собою подорож в місця з відносно незайманою природою з метою отримання уявлень про природні та

культурно-етнографічні особливості даної території, що не порушує цілісності екосистем. Екологічні маршрути мають свої риси, які відрізняють його від інших видів туризму.

1.2. Класифікаційні ознаки екологічних турів

В основі класифікації туристичних маршрутів лежать класифікація турів О. Любіцевої. Вона дає такі ознаки класифікації маршрутів, як мета подорожі, вид пересування, сезонність, тривалість, контингент і форма [20]. На основі класифікаційних ознак туристичних маршрутів О. Любіцевої автором роботи було розроблено такі схеми рисунків:

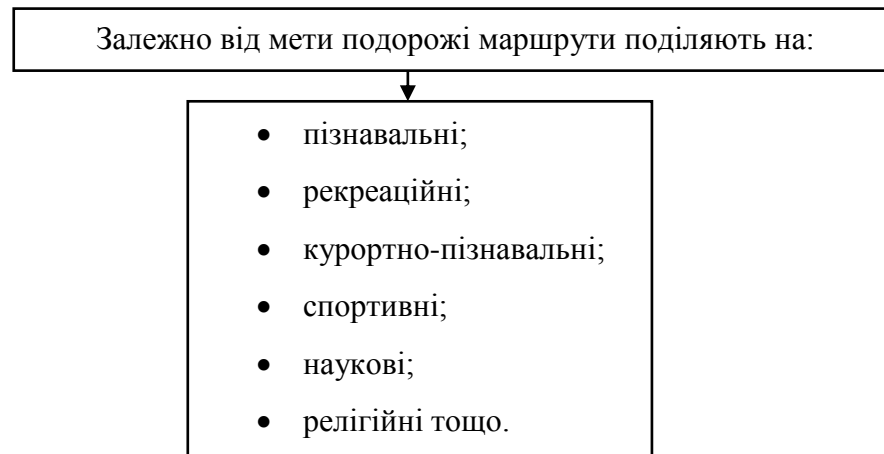

Рис. 1.3. Класифікація залежно від мети. Розроблено автором [20].

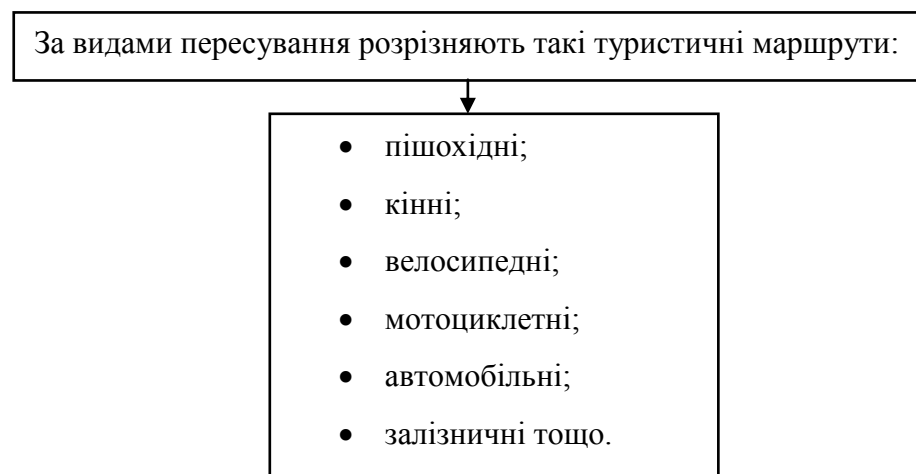

Рис. 1.4. Класифікація залежно від засобів пересування. Розроблено автором [20].

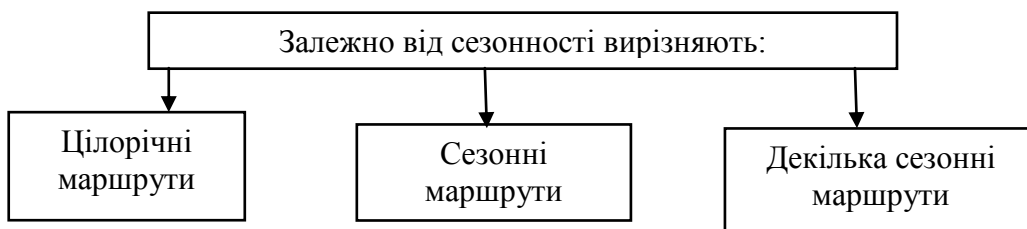

Рис. 1.5. Класифікація залежно від сезонності. Розроблено автором [20].

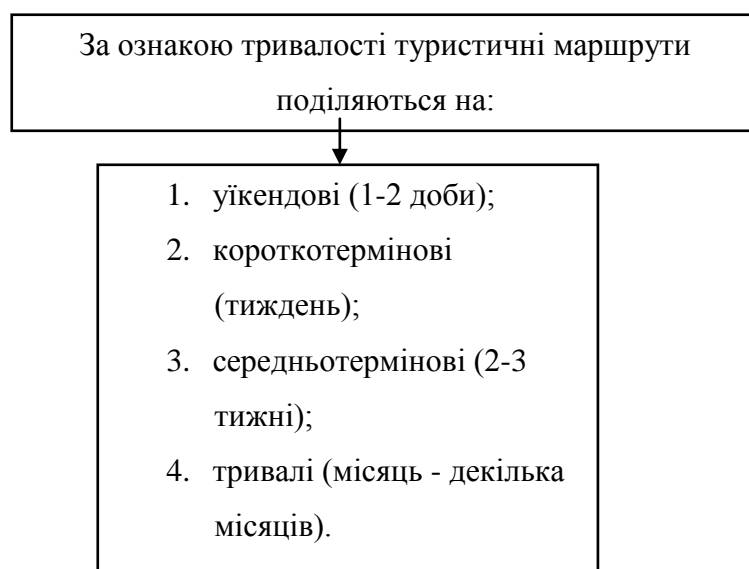

Рис. 1.6. Класифікація залежно від тривалості маршруту. Розроблено автором [20].

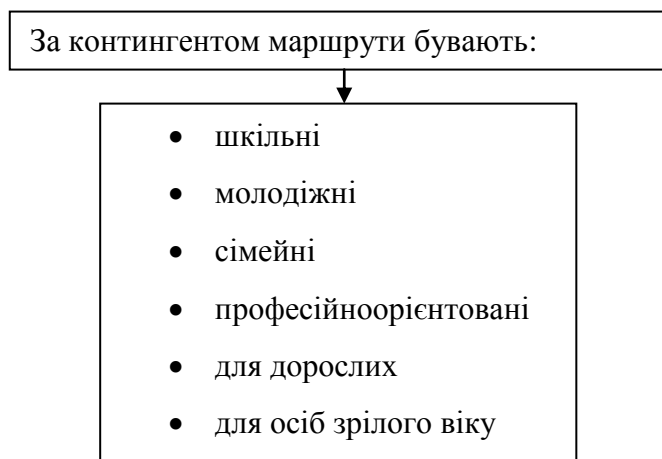

Рис. 1.7. Класифікація залежно від контингентна. Розроблено автором [20].

Екологічний маршрут — це спеціально обладнаний маршрут, проходить через різні екологічні системи та інші природні об'єкти, на якому йдуть, отримують усну інформацію про об'єкти.

Екологічні маршрути також розрізняють за різними критеріями, перш за все, по довжині маршруту або по часу. Загальноприйнятою класифікацією за цими критеріями не існує, тому що вони дуже відносні: маршрут, що має довжину 4-5 км увійде в категорію довгих. У міських умовах середня довжина маршруту може коливатися від декількох сотень метрів до кількох кілометрів.

Існують ще окремі класифікації для екологічних туристичних маршрутів і турів об'єднані в кілька груп на основі певних ознак за змістом охопленням території, сезоном, способом пересування, тривалістю, складністю і та ін. [20].

О. Любіцева визначає що, маршрути можуть бути лінійними, кільцевими, радіальними та комбінованими.

Лінійні маршрути починаються в одному, а закінчуються в іншому пункті подорожі. Вони проходять щонайменше через два, а то й три – чотири та більше населених пунктів, або туристських господарств.

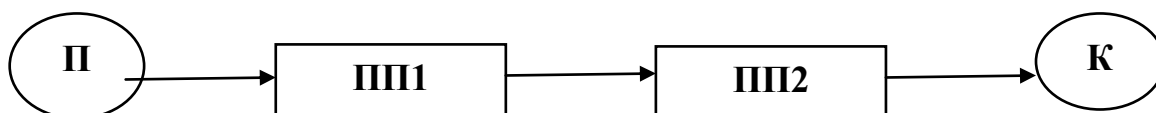

Рис. 1.8. Лінійний маршрут

Кільцеві маршрути, так само як і лінійні, можуть проходити через кілька пунктів або турбаз, але початковою і кінцевою точкою подорожі є той самий пункт.

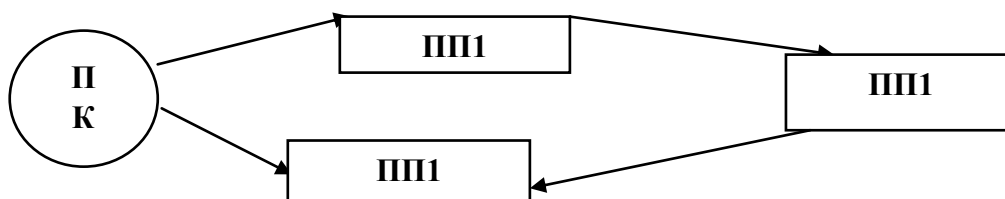

Рис. 1.9 Кільцевий маршрут

Радіальні маршрути розраховані на виїзд або вихід туристів на екскурсії та в походи різної тривалості поблизу туристичної бази чи населеного пункту, що є основним місцем їх перебування. Також шлях слідування, початок і кінець якого припадають на той самий географічний пункт перебування, розташовуючись в якому турист здійснює подорожі в інші пункти перебування, повертаючись в пункт початку подорожі.

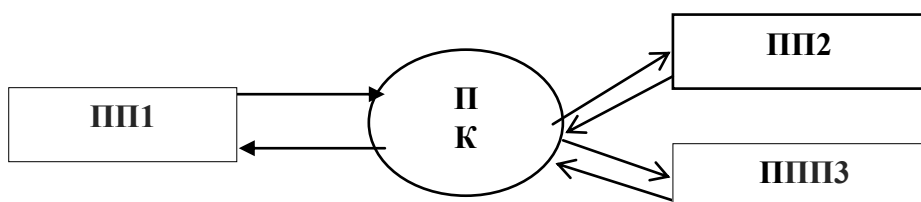

Рис. 1.10. Радіальний маршрут.

Комбінований маршрут – шлях руху туристичної групи, до якого належать складові лінійного, кільцевого та радіального маршрутів у тій або іншій комбінаціях.

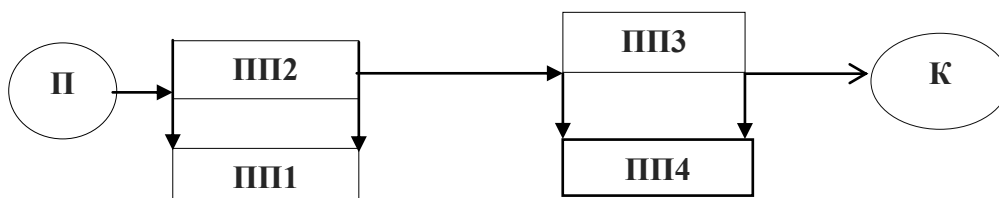

Рис. 1.11 Комбінований маршрут

Поділ туристичних маршрутів за їх формою: П – початок маршруту, К – кінець маршруту, ПП – проміжні пункти.

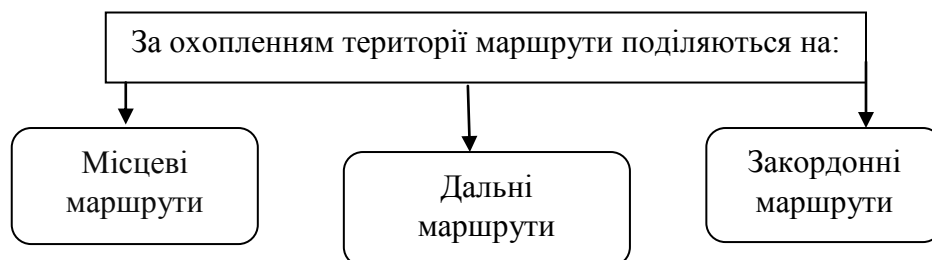

Рис. 1.12. Класифікація маршрутів за охопленням території. Розроблено автором [20].

- Місцеві маршрути, зазвичай, не потребують далеких переїздів від постійного місця проживання;
- Дальні маршрути мають значну довжину і більшу тривалість;
- Закордонні маршрути пролягають за межами держави. Розрізняють виїзний (закордонний) і в'їзний (іноземний) туризм.

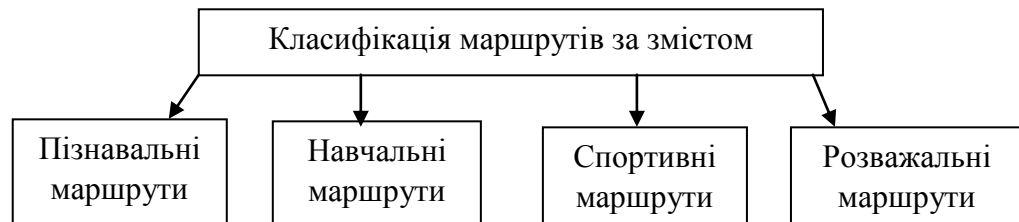

Рис. 1.13. Класифікація маршрутів за змістом. Розроблено автором [20].

- пізнавальні маршрути спрямовані на ознайомлення з певною територією;
- навчальні маршрути – це шкільні походи та студентські експедиції з метою практичного засвоєння навчального матеріалу;
- спортивні маршрути спрямовані виконання спортивних нормативів і розраховані на категорійні походи;
- розважальні маршрути базуються на розважальній, ігровій або змагально-ігровій програмі відпочинку.

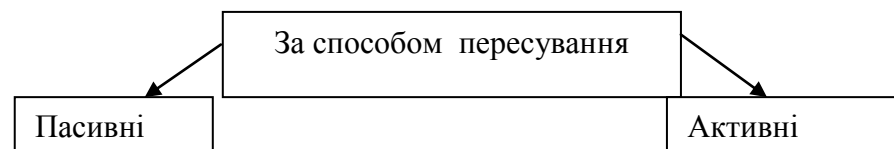

Рис. 1.14. Класифікація маршрутів за способом пересування. Розроблено автором [20].

За способом пересування туристичні маршрути поділяють на дві групи: пасивні та активні. Маршрути, на яких пересування між пунктами

відбувається без відчутного фізичного навантаження для туристів, мають пасивний характер. До активних маршрутів відносяться пішохідні, лижні, водні (на човнах, плотах) велосипедні, кінні та ін.

Рис. 1.15. Класифікація маршрутів за складністю. Розроблено автором [20].

За складністю, за мірою фізичного навантаження при подоланні певних маршрутів їх можна поділити на загальнодоступні, нескладні та категорійні.

До загальнодоступних відносяться всі маршрути пізнавального характеру з використанням всіх різноманітних транспортних засобів, їх здатні подолати туристи будь-якого віку та фізичної підготовки.

Не категорійними вважаються маршрути, що передбачають активні способи пересування і розраховані на фізично здорових туристів без спеціальної туристської підготовки і з мінімумом спеціального спорядження - водні, лижні, велосипедні та ін.

До категорійних маршрутів слід віднести такі, подолання яких вимагає певного туристського досвіду, відповідної технічної підготовки, міцного здоров'я, крім того, необхідно мати спеціальне спорядження [20].

А. Косолапов виділяє важливі класифікаційні ознаки для виділення форм екологічних маршрутів є вік і стан здоров'я учасників, а також чисельність груп [16].

За віком екотуристів розрізняють:

- дитячий екотуризм;
- молодіжний екотуризм;

- туризм дорослих людей;
- туризм людей пенсійного віку.

За фізичним станом туристів розрізняють:

- туризм з учасниками з обмеженими фізичними можливостями;
- туризм з учасниками в нормальній фізичній формі.

За чисельністю груп:

- туризм із малими та великими групами.

А. Косолапов виділяє основні види екологічних турів та їх цілей (табл. 1.1) [16].

Таблиця 1.1

Основні види екологічних турів та їх цілі за А. Косолаповим

Види екологічного туру	Основні цілі
1. Наукові і пізнавальні тури	Орнітологічні, ботанічні, ландшафтно-географічні, археологічні, етнографічні.
2. Пригодницькі тури	Пішохідні, водні, кінські, гірські подорожі
3. Літні студентські (учнівські) практики	Ознайомлювальні, виробничі, переддипломні і т.д.
4. Літні табори і програми для учнів	Краєзнавчі, ботанічні, зоологічні, археологічні, геологічні і т.д.
5. Поїздки одного дня	Екскурсії, відпочинок
6. Внутрішні чи міжнародні тури	Поїздки на екологічні конференції, симпозіуми, відвідування друзів і родичів, відрядження

Я. Дідух пропонує свою класифікацію екологічних стежок. Він розділяє всі стежки на спеціалізовані та комплексні.

До спеціалізованих відносить наступні:

- Наукові — виділяються за типовими та унікальними об'єктами досліджень з метою відпрацювання методичних

питань для науковців — ботаніків, зоологів, географів, археологів, істориків тощо;

- навчальні — виділяються для проведення навчальних занять для дошкільних закладів, учнів загальноосвітніх шкіл, студентів та інших слухачів;
- рекреаційні — виділяються на типових об'єктах природи, що мають високий рекреаційний потенціал;
- лікувально-оздоровчі — виділяються на об'єктах природи, що мають особливе профілактичне та оздоровче значення, наприклад, поблизу санаторіїв, цей тип стежок може використовуватися для ознайомлення людей з умовами зростання та біологічними особливостями лікарських рослин;
- освітньо-ресурсні — виділяються на типових об'єктах природи, мають високий еталонний природноресурсний потенціал, який використовується для підвищення рівня екологічної освіти природо користувачів.

Комплексні стежки поєднують у собі функції спеціалізованих стежок, тобто несуть у собі єднальний характер.

На думку Я. Дідуха «саме комплексні стежки можуть стати найпоширенішими, поєднуючи всі основні цілі та завдання екологічних стежок — природоохоронні, освітні, виховні, оздоровчі, регульованого відпочинку у природі тощо» [10].

До видів екологічного туризму відносять діяльності від тривалих науково-пізнавальних екологічних до короткотермінових маршрутів вихідного дня.

Екологічний туризм можна розділити на два основних класи:

1. Туризм у межах заповідних територій і в умовах "дикої" непорушеної чи мало зміненої природи.

2. Екологічний туризм за межами заповідних територій, на території окультуреного чи культурного ландшафту. До цього класу

належить дуже широкий спектр видів екологічно орієнтованого туризму [39].

Такий поділ важливий для обліку потоків екотуристів, для менеджменту та туроперейтингу, для наукових досліджень із проблем екологічного туризму.

Екологічні маршрути можна класифікувати за різними ознаками: за способом пересування, за тривалістю та ін. Найбільш важливими слід виділити дві видові ознаки — мета та об'єкт туристичного маршруту.

Об'єкт в екотуризмі визначає зміст програми екотуру і, частково, форму його організації. Головними об'єктами є:

- заповідні території різних категорій і видів;
- найбільш популярні біологічні види (представники флори й фауни), так звані види - флагмани, ендемічні і реліктові види;
- унікальні об'єкти неживої природи (геологічні, геоморфологічні, гідрологічні та інші елементи ландшафту);
- екзотичні рослинні угруповання та біоценози в цілому, наприклад ліси, степи, тундра в різні пори року;
- кар'єри, в яких можна зробити палеонтологічні, ботанічні та інші знахідки для колекції;
- природно-антропогенні ландшафти в цілому, а також культурні, етнографічні, археологічні, історичні і меморіальні об'єкти, що знаходяться в їх межах.

Мета туру та його об'єкти пов'язані між собою, обидві видові ознаки не можна вважати абсолютно незалежними засадами класифікації, в реальній програмі туру його мета та об'єкти часто поєднуються і суміщаються [38].

Важливою класифікаційною ознакою для виділення форм екомаршрутів є вік і стан здоров'я учасників (у багатьох країнах з розвиненими традиціями екотуризму існують, наприклад, спеціальні тури для інвалідів), а також чисельність груп. Цілком зрозуміло, що

програми турів і їх організаційні особливості будуть принципово різними для дитячих походів і для експедицій, розрахованих на дорослих людей, так само як і для малих компактних і для великих груп учасників [12].

Отже, екологічні маршрути мають ряд особливостей, які в сукупності відрізняють його від інших видів туризму. Подорож здійснюється порівняно невеликими групами, мотивація туристів, полягає у потребі спілкування з природою, прагненні отримати естетичне і моральне задоволення.

Класифікація стає все більш різноманітною, постійно виникають нові різновиди. Дослідники класифікують екологічні маршрути кожен по своєму, але їх поєднують в кілька груп на основі певних ознак. Головним критерієм класифікації маршрутів все-таки є їх призначення: пізнавально-прогулянкові, пізнавально-туристичні, навчально-екологічні.

РОЗДІЛ 2.

МЕХАНІЗМИ СТВОРЕННЯ ТА РЕАЛІЗАЦІЇ ТУРМАРШРУТІВ В НАЦІОНАЛЬНИХ ПАРКАХ

2.1. Аналіз розвитку туристичних маршрутів в національних парках Херсонщини

Актуальність розвитку екологічного туризму пов'язана з погіршенням екології. Все частіше проводяться рекламні заходи й екологічні тури, які включають відпочинок та проведення часу в природному середовищі, при цьому не забруднюючи його й не наносячи шкоди.

Закон України «Про природно-заповідний фонд України» в главі 3 Національні природні парки. Стаття 20. Статус і завдання національних природних парків дає офіційне визначення НПП.

«Національні природні парки – є природоохоронними, рекреаційними, культурно-освітніми, науково-дослідними установами загальнодержавного значення, що утворюється з метою збереження, відтворення і ефективного використання природних комплексів та об'єктів, які мають особливу природоохоронну, оздоровчу, історико-культурну, наукову, освітню та естетичну цінність» [29].

До складу територій національних природних парків можуть включатися ділянки землі та водного простору не лише державних, а й інших землевласників та землекористувачів [5].

На НПП покладається виконання таких основних завдань:

- збереження цінних природних та історико-культурних комплексів і об'єктів;
- створення умов для організованого туризму, відпочинку та інших видів рекреаційної діяльності в природних умовах з додержанням режиму охорони заповідних природних комплексів та об'єктів;

- проведення наукових досліджень природних комплексів та їх змін в умовах рекреаційного використання, розробка наукових рекомендацій з питань охорони навколишнього природного середовища та ефективного використання природних ресурсів;
- проведення екологічної освітньо-виховної роботи.

Зонування території національного природного парку, рекреаційна та інша діяльність на його території проводяться відповідно до Положення про національний природний парк та проекту організації території національного природного парку, охорони, відтворення та рекреаційного використання його природних комплексів і об'єктів, що затверджується центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування і реалізує державну політику у сфері охорони навколишнього природного середовища.

Рекреаційна діяльність на території НПП організовується спеціальними підрозділами адміністрації парків, а також іншими підприємствами, установами та організаціями на підставі угод з адміністрацією парку.

Однією з областей України яка має найбільші показники ПЗФ України є Херсонська область.

Херсонщина – найпривабливіший регіон України, що має унікальну територію, яка має безліч конкурентних переваг для формування і розвитку потужного екологічного туризму [35].

Природний потенціал місцевості великий та різноманітний, але про це мало хто знає. Херсонський край володіє 69 територій та об'єктів природно-заповідного фонду. З трьох біосферних заповідників України, два перебувають на території області саме Чорноморський та "Асканія-Нова" ім. Ф. Фальц-Фейна, регіон має всі умови для розвитку екологічного туризму [34].

Херсонська земля цінна на природні пам'ятки, особливо це стосується національних парків. На сьогодні вже створено 5 НПП в

області, що своєю чергою впливає на розвиток та популяризацію екологічного туризму серед місцевого населення та гостей регіону. Вони є прикрасою та гордістю не тільки області, а і всієї України, вони є популярними об'єктами для відвідування не тільки для місцевих, а і для всієї України.

З усвідомленням важливої ролі розвитку туризму на основі НПП пов'язане не тільки з забезпеченням природоохоронних заходів в регіоні, так перспективному розвитку дорожньо-транспортної мережі, готельного будівництва, створення нових робочих місць у сфері обслуговування туризму, зменшення загальної соціальної напруженості в суспільстві. При раціональній організації та постійному розвитку інфраструктури туризму, при відповідному рекламуванні природної та культурної спадщини території збільшиться кількість відвідувачів НПП туристами. Це буде сприяти привабленню нових фінансових потоків в регіоні та сприяти розвитку внутрішнього туризму в країні [33].

Визначальними причинами, які зумовлюють розвиток екотуризму серед туристів, різні, серед них: високий рівень урбанізації й індустріалізації, часті стреси, нестача часу на повноцінний відпочинок під час відпустки, бажання ознайомитися з природним та культурним середовищем свого краю (або країни, що приймає) й просто порівняно новий цікавий вид відпочинку [8].

Екологічний туризм підвищує екологічну свідомість як туристів, так і місцевих мешканців, які побачивши зацікавленість регіоном, починають більше цінувати природні багатства і брати участь в їх охороні. Екологічний туризм забезпечує кошти на підтримку охоронних програм, догляд парків, видання карт та брошур [31].

Азово-Сиваський національний природний парк

Азово-Сиваський НПП було створено 25 лютого 1993 року для збереження генофонду рослинного і тваринного світу, унікальних природних комплексів північного Приазов'я та раціонального

використання їх у різних цілях. Територія парку розташована на північному сході Херсонської області в межах Новотроїцького і Генічеського районів. Виділяють заповідну, зону регульованої і стаціонарної рекреації, а також господарську зону [1].

Рекреаційну діяльність парк проводить на о. Бирючий, відвідувачам пропонується три екскурсійних маршрути [4].

Екскурсії проводять за затвердженими маршрутами адміністрацією парку, які розроблені спеціалістами заповідника з урахуванням місць проживання диких тварин: морська та сухопутна.

Олешківський національний природний парк

Олешківський парк заснований 23 лютого 2010 року. НПП на Херсонщині вважаються справжнім дивом української природи, це безкраї бархани висотою близько п'ять метрів, які весь час пересуваються під дією вітру та розкинулись на відстані 30 км у східному напрямку від обласного центру – міста Херсона. Олешківські піски умовно поділяють на 7 арен, кожна із них вирізняється своїми природними та кліматичними особливостями [26].

НПП проводить екскурсії по екологічній стежці «Олешківською пустелею». З метою створення сприятливих умов та забезпечення розвитку екологічного туризму фахівці парку після перевірки стану екологічної стежки «Олешківською пустелею» внесли зміни до екскурсійного маршруту. Відвідування парку дозволено лише у супроводі інспектора відділу державної охорони ПЗФ та спеціаліста відділу еколого-освітньої роботи та рекреації [24].

Джарилгацький національний природний парк

Джарилгацький парк заснований 11 грудня 2009. Він поєднує в собі мальовничі приморсько-степові ландшафти, бірюзові морські води Джарилгацької затоки та білосніжні пляжі та багатий рослинний, тваринний світ. На території Джарилгацького парку легко зустріти

диких тварин: оленів, диких кабанів, муфлонів, єнотоподібних собак. В прибережній зоні можна спостерігати дельфінів [9].

На території парку прокладено кілька екологічних стежок та створено чотири туристичних маршрутів:

- Джарилгацький вік-енд;
- Із Заходу на Схід;
- Сафарі Джарилгач;
- Маяки Джарилгача.

Нижньодніпровський національний природний парк

Нижньодніпровський парк заснований 24 листопада 2015 року. Фахівці відділу рекреації національного природного парку «Нижньодніпровський» проведено оновлення маркувальних знаків та інвентаризацію об'єктів на туристичному маршруті «Дніпровська Гілея». Парк разом з партнером – базою відпочинку та зеленого туризму «Козак» (с. Одрадокам'янка, Береславського району) – пропонують відвідати водно-пішохідний туристичний маршрут «Дніпровська Гілея», на маршруті якого можна насолодитися красою навколишньої природи [25].

Національний природний парк «Кам'янська Січ»

НПП створено 11 квітня 2019 року з метою збереження генетичного, ландшафтного та екосистемного різноманіття степів правобережжя Дніпра, інших природних комплексів і об'єктів, що мають важливе природоохоронне, наукове, естетичне, рекреаційне та оздоровче значення [23].

На основі вищезгаданого проведено аналіз спільних та відмінних ознак НПП Херсонщини які містять в себе такі елементи:

1. Спільною ознакою парків є виконання таких основних завдань:
 - збереження цінних природних та історико-культурних комплексів і об'єктів;

- створення умов для організованого туризму, відпочинку та інших видів рекреаційної діяльності в природних умовах з дотриманням режиму охорони заповідних природних комплексів та об'єктів;
 - проведення наукових досліджень та екологічної освітньо-виховної роботи.
2. Органи регулювання та управління діяльністю парку:
- знаходиться під державним управлінням Міністерства екології та природних ресурсів України.
3. Наявність туристично-екскурсійних маршрутів:
- Азово – Сиваський НПП пропонує три екскурсійних маршрути на острові Бирючий;
 - Олешківський НПП проводить екскурсії по екологічній стежці «Олешківською пустелею»;
 - Джарилгацький НПП пропонує чотири туристичних маршрутів: Джарилгацький вік-енд, Із Заходу на Схід, Сафарі Джарилгач та Маяки Джарилгача;
 - Нижньодніпровський НПП пропонує відвідати водно-пішохідний туристичний маршрут «Дніпровська Гілея».
4. Тематика маршрутів:
- Азово - Сиваський НПП пропонує природознавчу (екологічну) тематику екскурсій на всіх 3-х запропонованих маршрутів;
 - На території Джарилгацького НПП прокладено 4 екологічних маршрути;
 - Олешківський НПП також пропонує екологічну стежку «Олешківською пустелею»;

- Адміністрація Нижньодніпровського НПП разом з партнерами – базою зеленого відпочинку «Козак» пропонують відвідати екологічний маршрут.

5. Дозвіл на відвідування території парку:

- в кожному НПП адміністрацією зазначені певні умови дозволу на відвідування зон для рекреації, тому потрібно заздалегідь повідомляти про екскурсійну та іншу діяльність.

Таблиця 2.1

Характеристика відмінних ознак НПП Херсонської області

Відмінні ознаки	НПП Азово-Сиваський	НПП Джарилгацький	НПП Олешківський	НПП Нижньодніпровський
Кількість туристичних маршрутів	Парк пропонує відвідувачам 3 екскурсійні маршрути.	Парк пропонує відвідувачам 4 екскурсійні маршрути.	Парк пропонує відвідувачам 1 екскурсійні маршрути.	Парк пропонує відвідувачам 1 екскурсійні маршрути.
Різновиди засобів пересування по території парку.	Комбіновані засоби пересування, від власного автомобіля до катера та пішки.	Вид пересування туристів на маршрутах-прогулянковий катер, пішохідний та автомобільний.	Пішохідний вид пересування туристів, то можливе використання квадроциклів.	Парк пропонує водно-туристичний маршрут, тому засіб пересування буде водним, каяки, човни.
Вікові обмеження			Обмеження у віці присутнє тільки в цьому парку, дозволено дітям з 14 років.	

На основі аналізу спільних та відмінних ознак НПП Херсонщини, можна стверджувати, що кожен парк різний та має свою особливість, вони відрізняються своєю географією, природними ресурсами та ін., але їх об'єднує мета, мета створення, а це саме збереження цінних природних та історико-культурних комплексів, за допомогою створення

сприятливих умов для відпочинку в природних умовах для цього проводить зонування територій національних парків.

Вони є основним ресурсом для розвитку екологічного туризму в Херсонській області, які є дуже вразливими до збільшення антропогенного навантаження і можуть стати непридатними для життя не тільки її диких мешканців – представників флори та фауни, але й для місцевого населення.

Привабливість національних парків для туристів повинна постійно підкріплюватись розвитком в них інфраструктури туризму і розширенням спектра сервісних послуг та їх якість. Це потребує певних капіталовкладень і організаційних заходів на місцях.

Отже, Херсонська область достатньо забезпечена природними ресурсами, вона екологічно чиста область, тому розвиток такого специфічного виду туризму є перспективним для регіону.

На основі аналізу туристичних маршрутів НПП Херсонщини було розглянуто загальну інформацію про парк, пропоновані туристичні маршрути, розкрито спільні та відмінні характеристики. Кожен парк надає можливість туристам відвідати зони для відпочинку та рекреації за допомогою наявних екологічних маршрутів. У парках значна ресурсна база для організації туристичної діяльності цьому сприяє географічне розташування, природні ресурси та ін. Адміністрація парків зацікавлена та допомагає в розвитку екологічного туризму та покращення умов на території для відпочинку.

2.2. Розробка та просування екскурсійної прогулянки

Територія НПП «Нижньодніпровський» — один з найцінніших природних комплексів Херсонщини. Розташований на території Бериславського, Білозерського, Голопристанського та Олешківського районів, міст Херсона та Нової Каховки.

До складу НПП «Нижньодніпровський» входять заплавно-літоральні комплекси дельти Дніпра, виняткова природоохоронна цінність якої визнана не тільки на державному рівні, але й на міжнародному [25].

Тому аналізуючи розташування та особливість парку пропонується екскурсія за екологічно-водним туристичним маршрутом «Херсонська Амазонка».

Даний маршрут створений для того, щоб відвідати місця такі як річка Козак, плавневі ліси, Сабецький лиман, річка Дніпро, озеро Кругле та струмок Гниловод.

Дана екскурсія призначена для цільової аудиторії, яка поділяється на такі групи:

1. Вікова:

- діти старшого шкільного віку (14-17 років);
- студентські групи(18-25 років);
- дорослі групи(більше ніж 25 років).

2. За місцем проживання:

- місцеві мешканці;
- гості регіону ;
- іноземні групи.

3. Складного складу учасників:

- сімейні (входять і дорослі, і підлітки);
- збірні групи мандрівників (декілька сімей або окремих людей різного віку, професій і інтересів).

Головною метою екскурсії є зацікавити до збереження навколишньої природи, проінформувати екскурсантів про проведення екскурсій та інших заходів на території парку. Ознайомити екскурсантів з Нижньодніпровськими плавнями та навколишньою природою також заохотити до збереження та покращення власного здоров'я, виховання

екологічної культури поведінки на природі, виховання розуміння сучасних екологічних проблем своєї країни і місцевості. Детальний маршрут та схема екскурсії наведена в Додаток Б та В.

Методика проведення екскурсії спрямована на полегшення засвоєння її змісту та інформації. Головне її завдання полягає в тому, щоб налагодити комунікацію, викликати інтерес, утримати увагу, тобто зробити процес пізнання на екскурсії цікавим та ефективним. Екскурсійна методика охоплює низку прийомів показу, пояснення, проблемної ситуації, опису, розташування біля об'єкта та прийом бесіди, що націлена на цільову аудиторію.

У ході екскурсії використовують такі прийоми.

Завдяки прийому екскурсійного показу можна розглянути та ознайомитись з річкою Козак, плавневими лісами, озеро Кругле. В екскурсантів є можливість дізнатись про місцевість, цікаві факти з історії, флорою та фауною. Прийом використовується майже біля всіх об'єктів на визначеному маршруті.

Прийом пояснення застосовується майже біля всіх об'єктів екскурсії, коли екскурсовод пояснює ті чи інші обставини, події [15].

Також використовується в екскурсії прийом розташування біля об'єкта. Було обрано потрібне місце розташування групи, найбільш сприятливу точку, звідки Сабецький лиман зорозво сприймається найбільш яскраво. При цьому слід враховувати, що лиман вимагає показу з декількох точок, які треба попередньо намітити. Екскурсовод забезпечує безпеку та зручність екскурсантам [13].

Прийом панорамного показу використовується біля річки Дніпро, де в екскурсантів є можливість розглянути гарні краєвиди місцевості.

Прийоми екскурсійного показу. В екскурсійній методиці розроблені різноманітні прийоми показу.

Екскурсовод використовує наочні посібники, зображення, які доповнюють зорове сприймання об'єктів, такі як плавневі ліси та

Сабецький лиман і ілюструють висловлюваний матеріал. На відміну від основного екскурсійного матеріалу, на якому зазвичай розвивається певна екскурсійна тема, наочне приладдя відіграє допоміжну роль, ілюструючи ту чи іншу конкретну думку.

Прийом бесіди було використано біля об'єкта «озеро Кругле», група обговорювала питання, щодо збереження унікальної місцевості.

Екскурсовод розповідає цікаві факти, та ставить питання екскурсантам, створюючи відповідну атмосферу довіри, активізує увагу групи, що схиляє до себе співрозмовника. За допомогою бесіди екскурсовод привертає більше уваги до розгляду об'єктів.

Екскурсовод використовує прийом проблемної ситуації, він розповідає екскурсантам про проблеми які створюють місцеві жителі не розуміючи цього, про масове браконьєрство яке своєю чергою карається, але на це мало хто звертає уваги, це особливо стосується заповідних зон НПП Нижньодніпровського. Де майже кожного дня рибні інспектори знаходять сітки з рибою. Про шкідливі викиди ГЕС, як вони погано впливають на флору та фауну водойм.

Ефективність екскурсійної форми отримання знань полягає в особливостях екскурсійного методу: наочності матеріалу, комплексному характері його сприйняття, сполученні показу, розповіді й руху в екскурсії, оптимальній взаємодії екскурсовода, екскурсійних об'єктів та екскурсантів у процесі проведення екскурсії [13].

У ході формування туристичного продукту необхідно не тільки виявити мету створення, цільову аудиторію, забезпечити досягнення цілей, розробити маршрут, а й підрахувати скільки буде коштувати даний продукт (табл. 2.2).

Таблиця 2.2

Кошторис тематичної екскурсії

Назва	Вартість за одиницю (грн)	Кількість осіб	Загальна вартість (грн)
Проїзд	262.5	8	2100
Вхід до бази зеленого туризму «Козак»	50	8	400
Екскурсійна програма	80	8	640
Обід	50	8	400
Оренда каяків: 2-х місцева	50 грн-1 год. 300 грн.	8	2400
Страховання	50	8	400
Загальна собівартість			5072
Прибуток		20%	1268
ПДВ		20%	253.6
Загальна вартість екскурсії (на групу)			6340
Загальна вартість екскурсії (на особу)	792.5		
Точка беззбитковості			5.10

Аналіз результатів даних розраховано за формулами:

$$ЗВ_{гр} = Пр + ВХ + Д + О + Е + С,$$

$$ПрБ = ЗВ - 80\%. \quad ПрБ = 6340 - 80\% = 1268 \text{ (грн)}.$$

$$ЗС = ЗВ - ПрБ, \quad ЗС = 6340 - 1268 = 5072 \text{ (грн)}.$$

$$ПДВ = ПрБ - 80\%. \quad ПДВ = 1268 - 80\% = 253.6 \text{ (грн)}.$$

$ТБ = ПВ : ЗВ$, де $ЗВ$ - змінні витрати; $ПВ$ - постійні витрати.

$$ПВ = Пр + Вх + Ор. + С. \quad ПВ = 2100 + 400 + 2400 + 400 = 5300 \text{ (грн)}.$$

$$ЗВ = О + Е. \quad ЗВ = 400 + 640 = 1040 \text{ (грн)}.$$

$$ТБ = 5300 : 1040 = 5.10$$

$$ЗВ_{ос} = ЗВ_{гр} : ЗК, \quad ЗВ_{ос} = 6340 : 8 = 792.5 \text{ (грн)}.$$

Отже, запропонований туристичний маршрут в НПП «Нижньодніпровський» «Херсонська Амазонка» у свою чергу може зацікавити місцевих жителів та гостей регіону. Великою мірою

ефективність туристичного маршруту залежить від екскурсовода, який займає не тільки позицію інформатора, але й коментатора, він “завдає настрій” екскурсантам, виступаючи в ролі емоційного лідера.

За допомогою туристичного маршруту буде розповсюджуватись та популяризуватись інформація про парк, його діяльність, збільшувати кількість відвідувачів та заохочувати до збереження та підтримання природи яка оточує нас.

Також при організації будь-якого туристичного маршруту передбачені певні витрати на такі послуги як харчування, оплата за проїзд, екскурсійну програму, страхування та якщо потрібне екскурсійне обладнання для проведення екскурсій, тобто все те що потрібно для організації маршруту.

Звичайно, складається перелік витрат завчасно, що планується, та визначаються шляхи надходження коштів. Документ, в якому фіксуються всі розрахунки, називається кошторисом походу.

2.3. Основні шляхи покращення туристичного маршруту

Для того щоб туристичний маршрут був ефективним та корисним для екскурсантів, потрібно все детально продумати, розпланувати та розглянути можливі заходи покращення.

Основними шляхами покращення екологічно-водного маршруту можна сформулювати наступні заходи:

- головним напрямком повинно стати розробка заходів щодо залучення екскурсантів, створювати різноманітні конкурси, акції, бонуси та ін.;
- постійно вдосконалювати рівень обслуговування туристів;
- розробляти різноманітні, креативні сюжети для туристичного маршруту;
- використовувати більше наочного матеріалу;

- постійно підтримувати емоційний стан екскурсантів за допомогою бесід, цікавих та смішних розповідей;
- збільшити час зупинок на маршруті, для того щоб екскурсанти могли насолодитись навколишньою природою;
- своєчасно оновлювати інформацію на сторінках в мережі Інтернет;
- створювати якісний та цікавий контент для соціальної мережі;
- впровадження різноманітних анімаційних програм.

Одним з дієвих методів рекламування туристичного маршруту є створення сторінок в соціальних мережах.

Соціальна мережа Facebook – це провідна глобальна соціальна платформа та важливий актив для маркетологів [37].

До переваг просування у Facebook можна віднести:

- можливість заявити про себе широкій аудиторії;
- користувачі активно вступають в групи та часто переходять на зовнішні сайти;
- проведення реклами з розширеними можливостями таргетинга [7];
- використання різних інструментів просування (просування групи, сторінки).

Серед усіх найбільших соціальних платформ світу Facebook пропонує найбільш широкі рекламні можливості, найцінніша можливість, яку ця соціальна мережа надає рекламодавцям – таргетинг аудиторії.

В основі рекламної кампанії тут лежить таргетинг на основі певних характеристик користувачів, який дозволяє максимально точно націлити свої оголошення на цільову аудиторію. А також ремаркетинг на основі даних, які збираються за допомогою розміщення спеціального коду на сайті, та email-адрес користувачів. Рекламу від Facebook можна

побачити, гортаючи стрічку новин, а також на правій колонці, під час використання мобільного пристрою [7].

Загалом, переваг більш ніж достатньо. І ще один важливий момент – якість самої аудиторії, яка у своїй більшості, складається з дорослих і платоспроможних людей. Розкрутка в Facebook - справа нелегка, але дуже продуктивна [36].

На основі вищезгаданого проаналізовано загальний механізм ведення сторінок, та те як використовуються інструменти просування та як взаємодіють зі своєю аудиторією в соціальній мережі Facebook представлені в (табл. 2.3).

Таблиця 2.3

Загальна характеристика ведення сторінок НПП у Facebook

Критерій	Азово-Сиваський НПП	Олешківський НПП	Джарилгацький НПП	Кам'янська Січ НПП
Цільова аудиторія	• діти шкільного віку; • студенти; • дорослі групи;	• діти шкільного віку; • студенти; • дорослі групи;	• діти шкільн. віку; • студенти; • дорослі.	• діти шкільн. віку; • студенти; • дорослі .
Стиль постів	Інформаційні; Рекламні; Розважальні;	Інформаційні; Рекламні; Розважальні;	Інформ.; Рекламні; Розваж.	Інформ.; Рекламні; Розважальні;
Хештеги	#Азово-СиваськийНПП, #екскурсія, #подорожуймознами#веснянаекспедиція,	#бережійтьдовкілля, #ОлешківськийНПП, #бережійтьліс, #екскурсія.	#Джарилгач, #острівджарилгач, #водніекскурсії #воданащдім.	#НППКам'янськасіч, #козацькізабави, #козацькими стежками.
Періодичність	4 дописи на один рік;	Кожного місяця по 3-5 дописів;	Що місяця по 6-10 дописів;	Один допис на місяць;
Активність	Підписників-752. Середня кількість лайків на кожному пості-5-6;	Підписників-107. Середня кількість лайків на кожному пості 5-10;	Підписників-382. Середня кількість лайків на кожному пості – 10-15;	Підписників - 34. Середня кількість лайків на кожному пості 1-3;

Сторінки в Facebook кожного парку є своїм родом візитною картою, тому треба багато зусиль та вкладень, щоб вона була якісною та корисною для підписників. Найбільша активність користувачів цієї соціальної мережі спостерігається саме в Джарилгацькому НПП – це підтверджує досить велика аудиторія підписників, тому що вони викладають найбільшу кількість дописів на місяць ніж інші.

Наприклад, в Азово-Сиваського НПП найбільша аудиторія підписників, але вони не активні, тому що дописи майже відсутні, інформація яка вже є на сторінці, вона не актуальна для користувачів та не цікава. Однією з переваг парку над іншими є те, що в них велика кількість різноманітних хештегів, які у свою чергу діють як інструмент просування в соціальній мережі. Сторінка Олешківського НПП має невелику аудиторію, але сторінка наповнена якісним контентом, цікавими подіями та гарними світлинами які гармонійно поєднуються між собою. НПП «Кам'янська Січ» наймолодший серед інших, але він вже відомий серед місцевого населення та гостей області.

Однією з переваг в сторінках кожного парку є те, що стиль постів різноманітний, від інформаційно-пізнавальних, рекламних до розважальних дописів. Потрібно звернути увагу на час публікацій та відео, він невизначений, певної періодичності викладу постів немає, різниця між публікаціями може сягати в декілька місяців і навіть більше. Викладення постів має бути більш регулярним, це зробить сторінку у свою чергу більш популярною та пізнаваною серед користувачів саме цієї соціальної мережі і з допомогою цього підніметься активність, збільшиться кількість лайків, репостів та головне кількість відвідувачів парків.

В сучасних умовах для просування та популяризації національно-природних парків серед користувачів мережі Інтернет активно використовують сучасні інтернет-технології. На сьогодні мережа пропонує багато вже готових способів просування.

Для покращення ми пропонуємо просувати не тільки сам національний парк, а й саму екскурсію яка буде проводитись на території парку.

Цей фактор відіграє важливу та значну роль не лише у пропагуванні розвитку зеленого туризму в регіоні, а й у залученні спонсорів, що у свою чергу роблять ці мальовничі куточки нашого краю ще більш привабливими для відвідувачів.

Стратегія просування сторінки екскурсії в соцмережі Facebook

Цілі: популяризація туристичного маршруту серед місцевих жителів та гостей області, виховання екологічної освіти, поваги до навколишньої природи та для розширення кругозору та отримання додаткових знань про місцевість.

Завдання: заохотити до збереження природи та привабити більше відвідувачів в НПП Нижньодніпровський.

Цільова аудиторія: соціальна мережа Facebook розрахована на різну вікову аудиторію, від дітей дошкільного до людей похилого віку, людей різного віку, доходів, інтересів та професій.

Стать: жіноча та чоловіча.

Вік: від 14-60 років.

Сімейний стан: одружені, неодружені.

Місце проживання: місцеве населення та гості області.

Географія: по всій Україні.

Дохід: середня заробітна плата та вище.

Соціальний статус: студенти, батьки, підприємці та ін.

Інтереси: професійні, туристичні, рекреаційні.

Просування в соціальних медіа, маркетинг у соціальних мережах, останнім часом, стає все більш популярним напрямом у просуванні туристичних послуг і компаній.

Для просування екскурсійної прогулянки «Херсонська Амазонка» в першу чергу потрібно в соціальній мережі створити сторінку.

Ведення сторінки в Facebook починається саме з реєстрації. Потрібно створити бізнес-сторінку, вона ж візитка продукту.

Бізнес-сторінка – ідеальний майданчик для комунікації з потенційними покупцями. Статистика допомагає зрозуміти, кого цікавлять тематичні пости, визначити найкращий час для публікації [18]. Обов'язково електронну пошту і номер мобільного телефону та повну адресу – не приховуючи свої дані в профілі. В назві сторінки потрібно використовувати ключові слова, пов'язані зі сферою діяльності [40].

Оформлення сторінки з точки зору маркетингу зробить її більш привабливою і пізнаваною в очах користувачів цієї соціальної мережі.

Треба запланувати контент-план:

- визначити ціль(зазначені вище);
- визначити цільову аудиторію(зазначені вище);
- періодичність викладу постів(кожного дня);
- стиль дописів(інформаційні, розважальні, рекламні).

Для створення контент-плану для соціальних мереж є 2 основні причини:

- він допомагає слідувати стратегії і організувати процес маркетингу в соціальних мережах;
- він допомагає заощадити час і підвищити ефективність контент-маркетингу.

Дедалі популярнішими стають різноманітні розіграші, конкурси, опитування, ігри й тестування. Даний інструмент має вірусним ефектом і швидко поширюється мережею. Потім за допомогою внутрішньої статистики сторінки в Facebook можна з'ясувати, які формати були більш популярні, а які – менше серед користувачів [14].

В соціальній мережі Facebook конкурси проводяться з метою залучення нової аудиторії, оживлення старої аудиторії та щоб стимулювати активність продажу продукції.

Опишемо правила для майбутніх конкурсів:

- не рекомендується одразу запускати конкурси і розіграші з використанням випадкових чисел, в ідеалі для перемоги потрібно прикласти хоча б мінімальних зусиль;
- не менше 3 призів (краще - 5, з яких 2 не анонсуються заздалегідь, а видаються по закінченню конкурсу, як жест доброї волі);
- призи повинні бути цільовими (підходити цільової аудиторії).

Можна запропонувати такі ідеї для конкурсів:

- конкурс на відеоогляд туристичного рюкзака («прийшли відео тривалістю до 1 хвилини, з коментарями про те, що у тебе в рюкзаку, і виграй ...»);
- конкурс фотографії «Моя найкраща подорож».

Також для активного просування продукту використовуються *хештеги* :

- хештеги допомагають класифікувати інформацію в системі;
- виділяють основне і найважливіше з поста;
- це збільшить кількість людей, які зможуть побачити пост, особливо якщо використовувати модні і трендові хештеги.

Нормою вважається використання до 10 - 12 хештегів які сприймаються користувачами [17].

На сьогодні дана стратегія просування буде ефективною, завдяки різним конкурсам, акціям, бонусам аудиторія активізується та зацікавиться екскурсією, але не потрібно перебільшувати, конкурси не є головним елементів в просуванні сторінки.

Визначити стратегію і чітко її дотримуватися – значить, заощадити гроші на нескінченні методи проб і помилок.

Для більш детального розуміння було створено контент – карта та рубрика, яка дає можливість чітко зрозуміти мету, завдання та спланувати способи їх досягнення. Кожен пост грає свою роль в

розвитку, тому потрібно структурувати всі матеріали на декілька головних груп.

Кожна рубрика виконує свої завдання, під яку потрібно детально підбирати контент який би підходив та розкрив тему (табл. 2.4).

Таблиця 2.4

Контент-карта та рубрики

Мова публікацій: українська

Назва рубрики(варіанти)	Завдання рубрики	Контент
Розважальна	Завдання в тому щоб активізувати підписників, викликати посмішку, затримати її увагу	<ul style="list-style-type: none"> - Факти з розділів «У світі цікавого»; - Веселі і цікаві історії;
Навчальний	Орієнтований на те, щоб показати, наскільки добре ви орієнтуєтесь в своїй сфері і посилити довіру підписників.	<ul style="list-style-type: none"> - Інформаційні статті; - Пости, що розкривають навички і знання, які підтверджують високу компетентність.
Продаж	Його мета – підштовхнути потенційного покупця до рішення, що товар – це саме те, що йому потрібно.	<ul style="list-style-type: none"> - Креативний заголовок; - Продемонструвати товар з найкращої сторони; - Детально описати ціну, процес замовлення і способи оплати.
Новини	Завдання – завоювати довіру майбутнього покупця.	<ul style="list-style-type: none"> - Розповісти історію створення, про вже досягнуті успіхи; - Розповісти про переваги туру та основні характер.
Комунікативний	Налагодження довіри з потенційний покупцем	<ul style="list-style-type: none"> - Опитування; <p>У Facebook можна додавати варіанти відповідей у вигляді зображень або списку.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Рубрика «Питання/Відповідь»; <p>Можна використовувати в Storis так і в постах</p> <ul style="list-style-type: none"> - Прохання поділитись досвідом.

Розкрутка сторінки в Facebook буде швидше, якщо спочатку робити пости на різну тематику, щоб зрозуміти, що аудиторія більше оцінить: гумор, відео, картинки, фотографії, новини, міркування. Через деякий час вже буде ясно, чим ваша сторінка привертає людей, і тоді можна сміливо працювати тільки в одному напрямку більш детально. Потрібно не просто ділитися інформацією, а закликати відреагувати на неї. Адже з кожним лайком і коментом сторінка стає помітною більшій кількості людей, що, відповідно, робить просування сторінки в Facebook більш стрімким [30].

Отже, Facebook є однією з найбільш популярною платформою для просування продукту. Один із кращих інструментів для реклами та просування своєї компанії в інтернеті. Велика кількість користувачів сприяє проведенню рекламних компаній та просування послуг і товарів.

Обрана для просування соціальна мережа надає всі необхідні інструменти для різнопланового представлення продукту користувачеві: фото, відео, короткі й розгорнуті тексти.

В просуванні зацікавленні й НПП Херсонщини, у кожного парку є своя сторінка в Facebook, за допомогою яких вони активно розповсюджують інформацію, фотографії та відео про парк для своєї аудиторії. На сторінках можна спостерігати не тільки інформаційні пости, а й розважальні та рекламні, вони активно використовують хештеги, роблячи себе більш пізнаваними серед користувачів мережі.

ВИСНОВКИ

Розкрито суть та ознаки екологічних маршрутів. Головною ознакою екотуризму є цікавість та увага туристів до природних об'єктів та явищ. Цей принцип обумовлює пізнавальну суть екотуризму, а також визначає його прив'язку до найменших порушених територій. Хоча об'єктом екотуризму також можуть бути й наслідки втручання людини у природні процеси. Умовою екотуризму є турбота до оточуючого довкілля. Метою такого відношення є максимального збереження тих об'єктів та явищ, що манять туристів у цієї місцевості. Екологічний маршрут має відповідати традиційним принципам екологічного туризму та виконувати такі завдання як виховання екологічної освіти у людей, збереження навколишньої природи та ін.

Розглянуто класифікаційні ознаки екологічних турів. Класифікація стає все більш різноманітною, постійно виникають нові різновиди. Дослідники класифікують екологічні маршрути кожен по своєму, але їх поєднують в кілька груп на основі певних ознак: за змістом охопленням території, сезоном, способом пересування, тривалістю, складністю, за чисельністю груп, за фізичним станом туристів. Головним критерієм класифікації маршрутів все-таки є їх призначення: пізнавально-прогулянкові, пізнавально-туристичні, навчально-екологічні. Кожен тип має свою специфіку.

Проаналізовано розвиток туристичних маршрутів в національних парках Херсонської області. Регіон досить забезпечений природними ресурсами. На території області створено на сьогодні 5 НПП, а саме: Азово-Сиваський, Джарилгацький, Олешківський, Нижньодніпровський та Кам'янська Січ. У парках значна ресурсна база для організації туристичної діяльності, а саме створення та проведення екологічних маршрутів. Адміністрація парків зацікавлена в розвитку екологічного туризму та покращення умов на території, проте для повного його

функціонування необхідно вжити низку заходів організаційного характеру.

Розроблено екскурсійну прогулянку, та сформовано стратегію просування та визначено мету, завдання, сформовано цільову аудиторію. Територія НПП «Нижньодніпровський» — один з найцінніших природних комплексів Херсонщини, до складу парку входять заплавно-літоральні комплекси дельти Дніпра. Розроблено екскурсію за екологічно-водним туристичним маршрутом «Херсонська Амазонка».

Дана екскурсія призначена для цільової аудиторії, яка поділяється на такі групи: вікова, за місцем проживання, складного складу учасників.

Також було розраховано кошторис екскурсії в яку входить: проїзд, вхід до бази зеленого туризму «Козак», екскурсійне обслуговування, оренда каяків, обід, страхування тощо. Для просування екскурсійної прогулянки «Херсонська Амазонка» потрібно в Facebook створити сторінку. Бізнес-сторінка – ідеальний майданчик для комунікації з потенційними покупцями. Обрана для просування соціальна мережа надає всі необхідні інструменти для різнопланового представлення продукту користувачеві.

Сформовано основні шляхи покращення туристичного маршруту. Головним напрямком повинно стати розробка заходів щодо залучення екскурсантів, створювати різноманітні конкурси, акції, бонуси та ін., постійно вдосконалювати рівень обслуговування туристів, розробляти різноманітні, креативні сюжети для туристичного маршруту та ін. Розроблено стратегію просування туристичного маршруту в Facebook, розглянуто переваги та основні інструменти для просування екскурсійної прогулянки.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Азово-Сиваський національний природний парк [Електронний ресурс] - Режим доступу: <http://www.dus.gov.ua/content/azovo-syvaskyyu-nacionalnyu-pryrodnyu-park>
2. Бабкін О. Спеціальні види туризму [Електронний ресурс] / О. Бабкін – Режим доступу: <http://infotour.in.ua/babkin08.htm>
3. Бабюк Л. Теоретико-методологічні засади наукового обґрунтування створення екологічних стежок / Л. Бабюк // Природа Західного Полісся та прилеглих територій.— Луцьк, 2010. — № 7. — С. 71–75.
4. Бирючий остров заповідник [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://otdih-na-more.pro/ru/ekskursii/ekskursii-v-zapovednik>
5. Василевська Я. Особливості рекреаційного природокористування в межах приморських районів Херсонської області / Я. Василевська // Науковий часопис Національного педагогічного університету ім. М.П. Драгоманова. Серія 4. Географія і сучасність. – 2009. - №20. – С.81-85.
6. Вишневський В. Екологічний туризм : навчальний посібник / В. Вишневський. - К. : Інтерпрес ЛТД, 2015. - 140 с.
7. Волнянський А. Що таке таргетингова реклама, і як вона працює? [Електронний ресурс] / А. Волнянський - Режим доступу: <http://luxsite.ua/ua/chto-takoe-targetingovaya-reklama-i-kak/>
8. Грушка О. Туристичне краєзнавство: Монографія / О. Грушка. – К.: Либідь, 2008. – 270 с.
9. Джарилгацький національно природний парк [Електронний ресурс]- Режим доступу: <http://www.nationalparks.in.ua/pryrodniparky/herson/dzharilgatskiy/>
10. Дідух Я. Екологічна стежка (методика, організація, характеристика модельної стежки "Лісники" / Я. Дідух, В. Єрмоленко, О. Крижанівська та ін.; за ред. д-ра біол. наук, проф. Я. Дідуха. – К. : Вид-во "Фітосоціоцентр", 2000. – 88 с.

11. Дмитрук О. Екологічний туризм: сучасні концепції менеджменту і маркетингу: навч. посіб. / О. Дмитрук. – К.: Альтерпрес, 2004. – 192 с.
12. Экологический туризм: информационное пособие / Фонд развития экотуризма «ДЕРСУ УЗАЛА». – Волгоград, 2012. – 304 с.
13. Емельянов Б. Экскурсоведение: учебник / Б. Емельянов. – М.: Советский спорт, 2007. – 216 с.
14. Ілляшенко С. Сучасні тенденції застосування інтернет-технологій у маркетингу / С. Ілляшенко // Маркетинг і менеджмент інновацій. – 2011. – №4. – Т. II. – С. 64-74.
15. Король О. Організація екскурсійного обслуговування в туризмі: навч. посіб. / О. Король. – Сучава, Сучавський університет, 2015. – 110 с.
16. Косолапов А. Теория и практика экологического туризма: учебное пособие / А. Косолапов. - М.: КНОРУС, 2005. - 240 с.
17. Крафт Л. Просування в фейсбуці: шлях до слави [Електронний ресурс] / Л. Крафт - Режим доступу: <http://gagadget.com/uk/45281-prosuvannia-v-feisbutsi-shliakh-do-slavi/>
18. Лекція «Екологічний туризм» [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://moodle.socosvita.kiev.ua/moodledata/filedir/c9/1f/c91f2be8cf3a7ea76e83428fac34f1cf60908c2f>
19. Любіцева О. Туристичне країнознавство: функції, зміст, завдання / О. Любіцева // Географія та туризм : зб. наук. пр. – К. : Альтерпрес, 2010. – Вип. 6. – С. 86–90.
20. Любіцева О. Методика розробки турів: навч. посіб. / О. Любіцева. – К.: Альтерпрес, 2003. – 104 с.
21. Методичні підходи до формування туристичного продукту [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://chmnu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/07/Kompanets-K.-A..pdf>
22. Микитин Т. Організаційні механізми створення та функціонування екологічних стежок : Монографія / Т. Микитин, С. Остапчук, Н. Машта,

- А. Прокопчук (під заг. ред. Микитина Т.). – Рівне: Волин. береги, 2018. – 182 с.
23. Міністерство енергетики захисту довкілля [Електронний ресурс] - Режим доступу: <http://menr.gov.ua/news/33305.html>
24. Національний природний парк «Олешківські піски» продовжує проведення екскурсій по екологічній стежці «Олешківською пустелею» [Електронний ресурс] - Режим доступу: <http://nppop.gov.ua/content/>
25. Нижньодніпровський національний природний парк [Електронний ресурс] - Режим доступу: <http://www.kmu.gov.ua/ua/news/248669140>
26. Олешківський національний парк [Електронний ресурс] - Режим доступу: <http://nppop.gov.ua/>
27. Основні етапи розробки нового туристичного продукту [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://studfile.net/preview/7293155/page:32/>
28. Про затвердження Типового положення про організацію безпечних пішохідних і велотуристичних маршрутів історичними та визначними місцями [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1070-18>
29. Про природно-заповідний фонд України Верховна Рада України; Закон від 16.06.1992 № 2456-XII [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2456-12>.
30. Самойлова Д. Как продвигать бренд в Facebook без бюджета на рекламу [Електронний ресурс] / Д. Самойлова – Режим доступу: <http://netpeak.net/ru/blog/kak-prodvigat-brend-v-facebook-bez-byudzheta-na-reklamu/>
31. Сокол Т. Основи туристичної діяльності : підручник / Т. Сокол ; за ред. доктора пед. наук, проф. Орлова В. – К.: Грамота, 2004. – 327 с.
32. Тарановський В. Науково-методичні підходи до визначення дефініції "екотуризм" / В. Тарановський, Б. Ковальов, А. Портянка // Mechanism of Economic Regulation. - 2014. - № 2. - С. 30-37. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Mre_2014_2_5

33. Тимчук С. Екологічний туризм як напрям соціально-економічного розвитку сільських територій / С. Тимчук // Вісник Тернопільського національного економічного університету. - 2016. - Вип. 1. - С. 35-41. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vtneu_2016_1_5
34. Туризм и рекреация: фундаментальные и прикладные исследования: Труды Международной научно-практической конференции. МГУ им. М. В. Ломоносова, географический факультет, Москва, 27-28 апреля 2006 г. - М.: РИБ "Туризм", 2006. - 400 с.
35. Туристично-рекреаційні ресурси [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.tpp.ks.ua/khersonskij-region/turizm-i-rekreatsiya.html>
36. Федорчак В. Реклама і просування бізнесу в Facebook: поради, які вам згодяться [Електронний ресурс] / В. Федорчак - Режим доступу: <http://webexpert.com.ua/ua/reklama-biznesu-v-facebook>
37. Фейсук для просування компанії [Електронний ресурс] - Режим доступу: <http://neoseo.com.ua/uk/facebook-dlya-prodvijeniya>
38. Шкарупа А. Екологічний туризм: сутність та перспективи розвитку в Україні [Електронний ресурс] / А. Шкарупа - Режим доступу: http://www.confcontact.com/2017-ekonomika-menedzhment/10_shkarupa.htm.
39. Школи І. Види та базові принципи екологічного туризму [Електронний ресурс] / І. Школи - Режим доступу: http://tourlib.net/books_ukr/shkola6-2.htm
40. Юдин А. Як створити ідеальну сторінку Facebook для вашого бізнесу [Електронний ресурс] / А. Юдин - Режим доступу: <http://marketer.ua/ua/how-to-create-the-perfect-facebook-business-page/>

ДОДАТКИ

Додаток А. Туристичних маршрутів «Херсонська Амазонка»

ТЕХНОЛОГІЧНА КАРТА ТУРУ ВОДНО-ЕКОЛОГІЧНА ЕКСКУРСІЯ

Тема туру: водні особливості національного парку.

Тривалість: 6 годин.

Автори-розробники: Шевченко Юлія та Сидорович Єгор.

Зміст туру: ознайомлення з водними ресурсами НП «Нижньодніпровський».

Маршрут туру: м. Херсон — База зеленого туризму «Козак» — Річка Козак — Плавневі ліси — Сабецький лиман — річка Дніпро — озеро Кругле — струмок Гниловод — база зеленого туризму «Козак» — м. Херсон.

